

Online könyvek egy egyetemi könyvtárban

Beszerezési, feldolgozási és szolgáltatási tapasztalatokról röviden

Semmelweis Egyetem

Központi Könyvtár

<http://lib.semmelweis.hu/>

Ruttkay Szilvia
Beszerzésvezető
2018. október

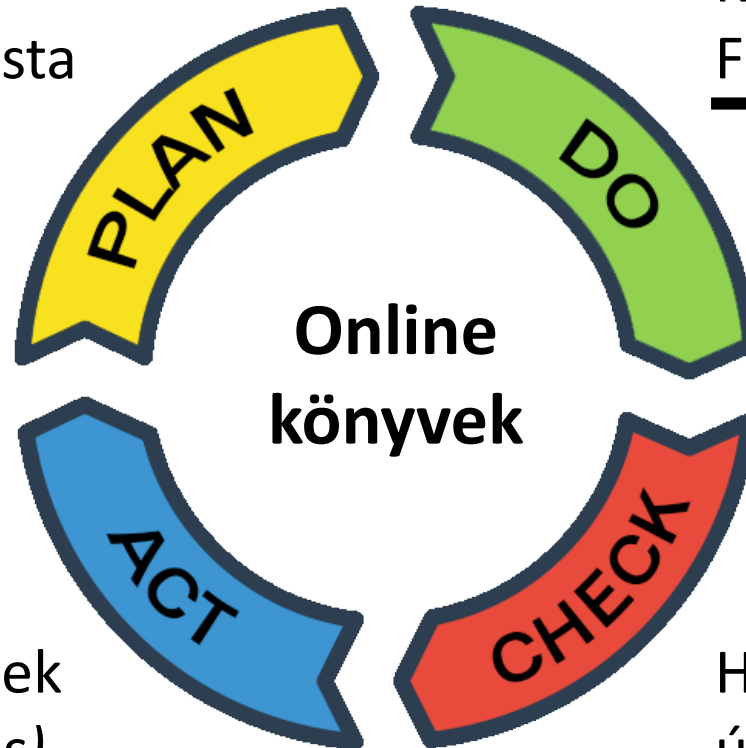
Főbb témák röviden

1. Beszerzési modellek, hozzáférési módok
2. Feldolgozási és szolgáltatási lehetőségek
3. Néhány érdekes kérdés

Beszerezési modellek, hozzáférési módok

Kötelező tankönyv listák,
ajánlások alapján beszerzési lista

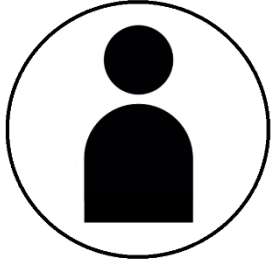
Kínálathoz igazított beszerzés,
Feldolgozás és szolgáltatás

Lemondások, újabb előfizetések
(ha szükséges és ha lehetséges)

Használati statisztikák,
újabb ajánlások gyűjtése

Beszerzési modellek, hozzáférési módok

E-könyv

1 személy számára értékesített

Általában 1 PDF letöltését jelenti

Amazon és a kiadói oldalak

„Néhány dollár”

Online könyv

Intézmény számára értékesített

Előfizetés / örökös vétel, IP alapú azonosítás,
több egyidejű felhasználói számára

Kiadói oldalak és aggregátorok

Milliók előfizetési díjak

Beszerzési modellek, hozzáférési módok

Kiadói oldalon vagy aggregátor cégnél?

Adatbázishoz jár vagy külön beszerzés kell?

Örökös vásárlás vagy előfizetés?
Vagy EBA vagy PDA?

Multidiszciplináris vagy kis szakterületi csomag?
Vagy pick & choose?

Beszerzési modellek, hozzáférési módok

Kiadói oldalon vagy aggregátor cégnél?

- Gyakran ez nem is kérdés, mert nincs választási lehetőség.
- Az elérhető egyidejű felhasználói számok erősen eltérőek.
- Mindkét változat mellett lehet valami indokot hozni, pl. egységesség, megszokások...
- Két aggregátor közül, ha választhatunk, általában a megszokások vezetnek.

Adatbázishoz jár vagy külön beszerzés?

- Egyre több adatbázis előfizetés tartalmaz egyre több online könyvhöz való hozzáférést.
- De egyedi igények mindig vannak, nincs tökéletes lefedettségű adatbázis.
- Orvostudományi téren ilyen például: ClinicalKey (EISZ), ProQuest Central (EISZ),
EBSCO Dentistry and Oral Sciences Source

Beszerzési modellek, hozzáférési módok

Örökös vásárlás vagy előfizetés?

- Miért kell „vagy”-ot használni a kérdésben? A kettő egymás mellett is létezhet.
- Mindkét mód választása jól indokolható lehet, pl: adatvagyon gyarapodás / elévülés...
- Választási lehetőség nem mindig adott...

Egyéni válogatások vagy csomagok?

- Sok kiadó nem hajlandó pick & choose model szerint adni a könyveit, vagy csak drágán.
- Az úgynevezett „big deal” jelenség online könyvek esetén is jól látható.
- Intézménytípusonként eltérőek lehetnek a preferenciák.

Beszerezési modellek, hozzáférési módok

Evidence Based Acquisition és Patron Driven Acquisition?

- A szolgáltatók egyre nagyobb kedvvel ajánlgatják.
- Tapasztalat itthon nem sok van, jogi okokból itthon nem is igazán tűnik kivitelezhetőnek.

Egyidejű előfizetői számok?

- Ez se mindig lehet kérdés tárgya, vagy nincs választási lehetőség, vagy ha van, akkor túl nagy az árkülönbség.
- A gondolkodás alapja (az ár mellett) a potenciális felhasználói kör nagysága.

Feldolgozási és szolgáltatási lehetőségek

Az online könyveket 2011 óta a Semmelweis Egyetem Központi Könyvtárában saját fejlesztésű katalógusba dolgozzuk fel.

E katalógus háttér adatbázisa igen hasonló a KBART (Knowledge Base and Related Tools) formátumhoz, így a különböző Discovery szolgáltatásokkal valamint az EISZ Compass adatbázisával is könnyű adatszert megvalósítani.

Feldolgozási és szolgáltatási lehetőségek

Online könyv katalógus

Egyszerű keresés

Összetett keresés

Szerző:

Cím:

Cím első szava:

Nyelv:

Összes ▼

ISBN:

Kiadó:

Szolgáltató:

Előfizetett/Nyílt hozzáférésű: Mindkettő ▼

Témakör:

*Minden témakör ▼

Rendezés:

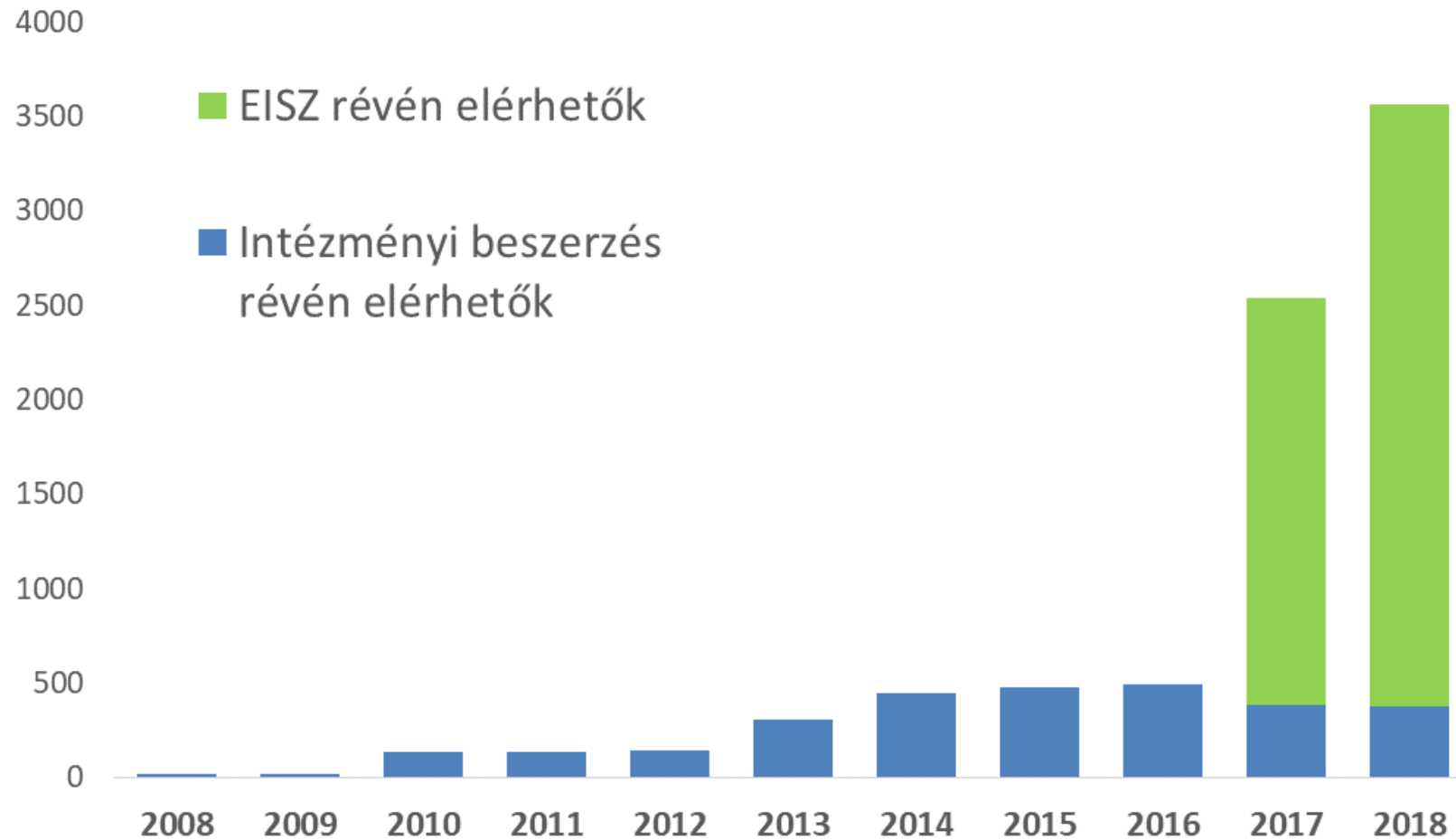
Cím ▼

Keresés

5109 találat, 256 oldal 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Feldolgozási és szolgáltatási lehetőségek

Semmelweis Egyetemen elérhető online könyvek

Feldolgozási és szolgáltatási lehetőségek

A katalóguson túl, minden lehetséges alkalmat megragadunk a hirdetésre:

- Az előfizetett forrásainkról hírt adunk a honlapon, a könyvtár Facebook oldalán.
- A könyvtár bejárati ajtajánál poszteren hirdetjük az elérhető online könyveket.
- Könyvtári informatika kurzusunkon is tanítjuk a hallgatóknak a használatát.
- Ezen felül a tanulmányi felelősökkel e-mailben tartjuk a kapcsolatot.

Néhány érdekes kérdés

Kérdés, hogy mindezek mellett sikerült-e a hallgatókhoz eljutni?

2 hét alatt végzett „házi felmérés” eredményei következnek.

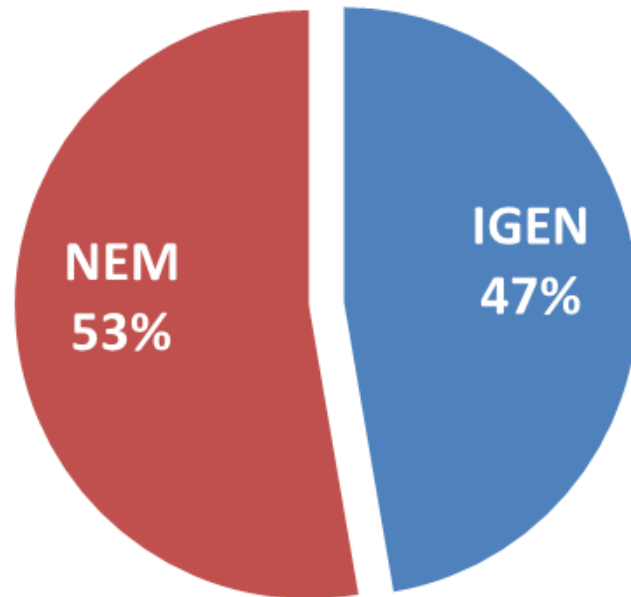
Összesen 148 válaszadó, magyarok és külföldiek egyaránt.

Valamennyi válaszadó a Semmelweis Egyetem hallgatója.

Néhány érdekes kérdés

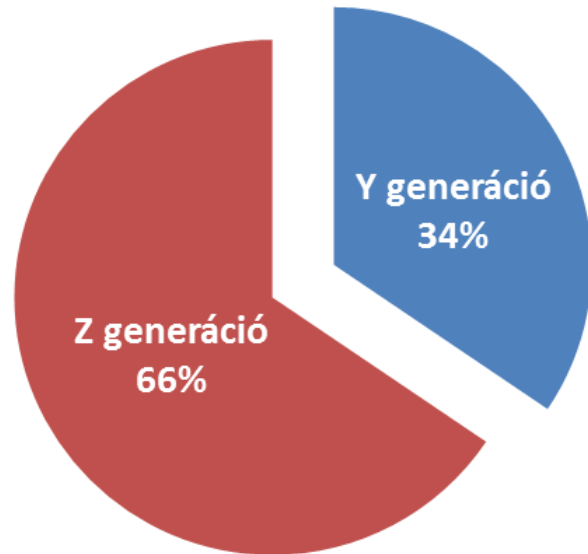
Kérdés, hogy mindezek mellett sikerült-e a hallgatókhoz eljutni?

Tud róla, hogy online elérhető több kötelező irodalom?

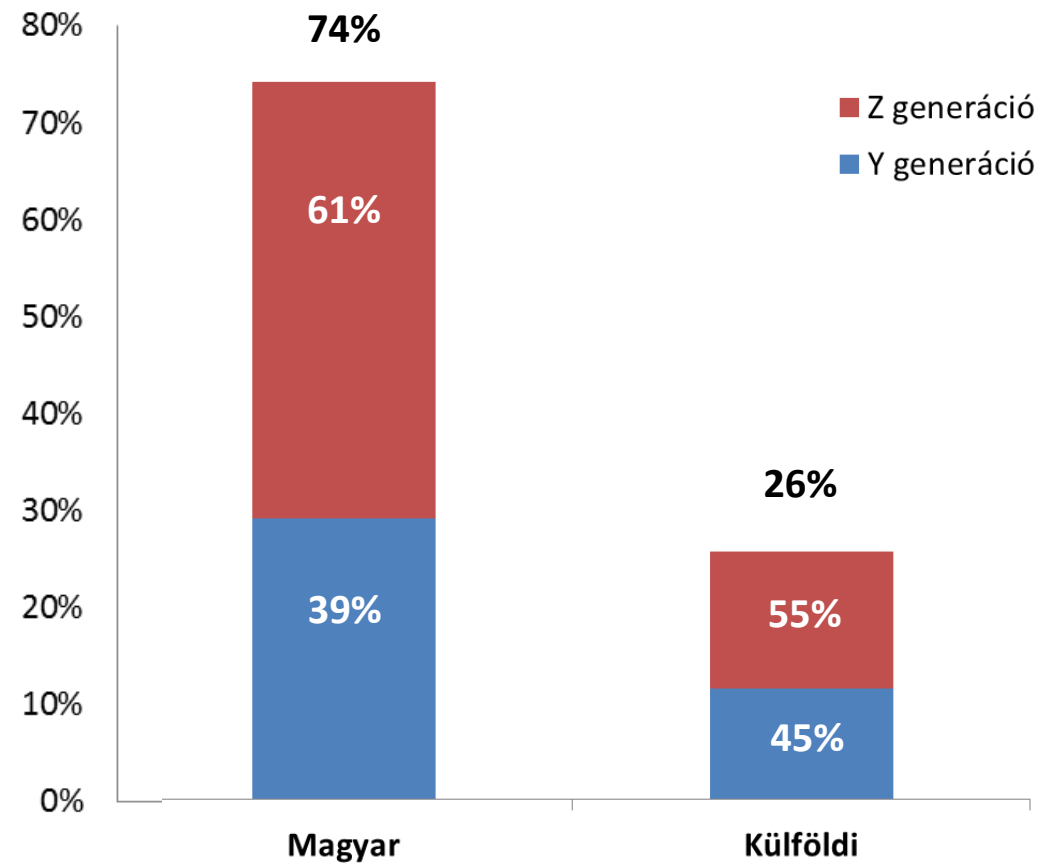

Néhány érdekes kérdés

A válaszadók megoszlása:

Y generáció: 1980-1994 között születettek
Z generáció: 1995-2010 között születettek

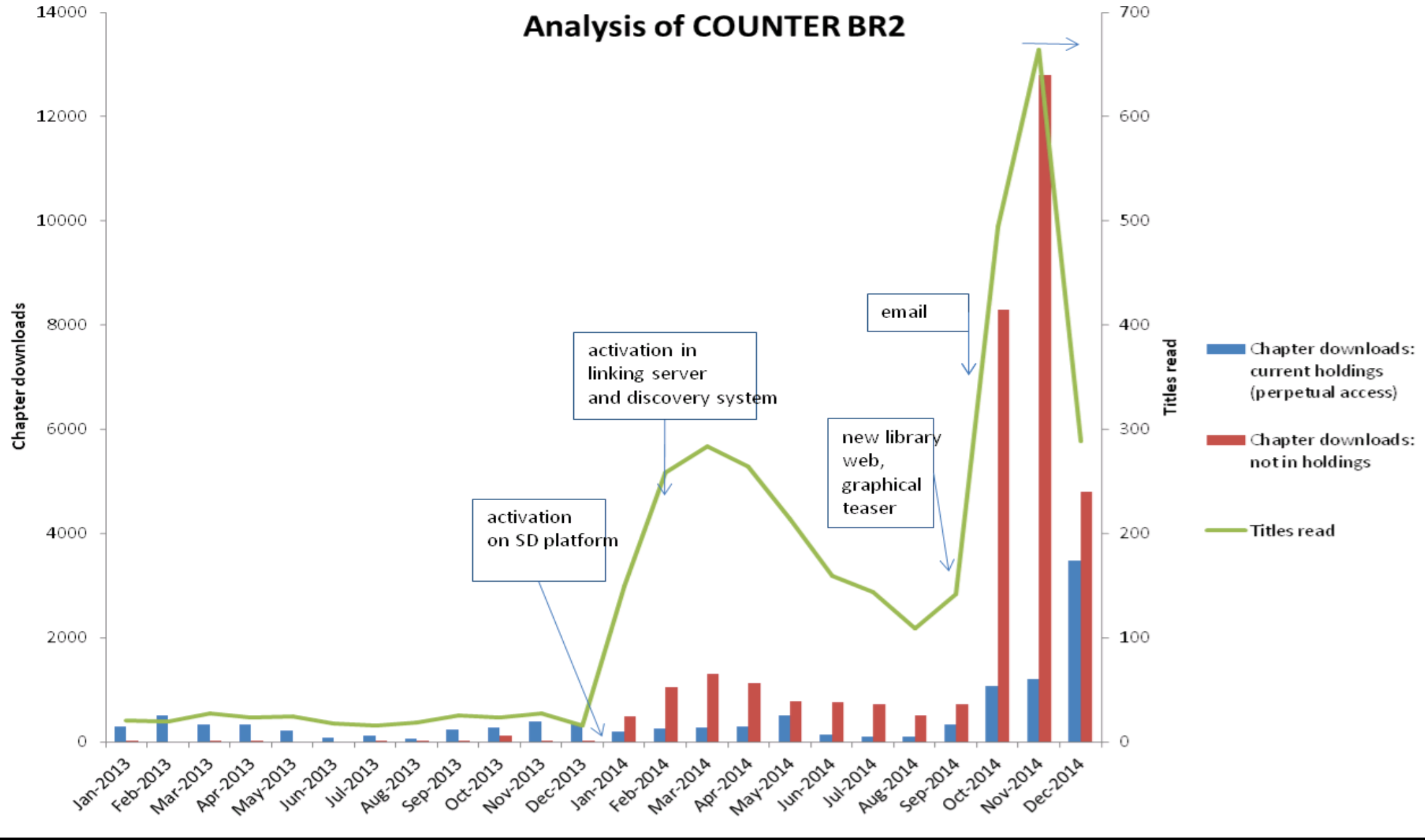

Néhány érdekes kérdés

Eljutni a Z és Y generációs hallgatókhoz... kitekintés, egy cseh példa:

University of Chemistry and Technology könyvtárának tapasztalatai az online könyvek használatát befolyásoló, könyvtár által alkalmazott szolgáltatási, hirdetési módokról...

Analysis of COUNTER BR2

Néhány érdekes kérdés

Másik kérdés; a hallgatók használnák-e az online verziót, ha tudnának róla?

Szeret(ne) online könyvből tanulni?

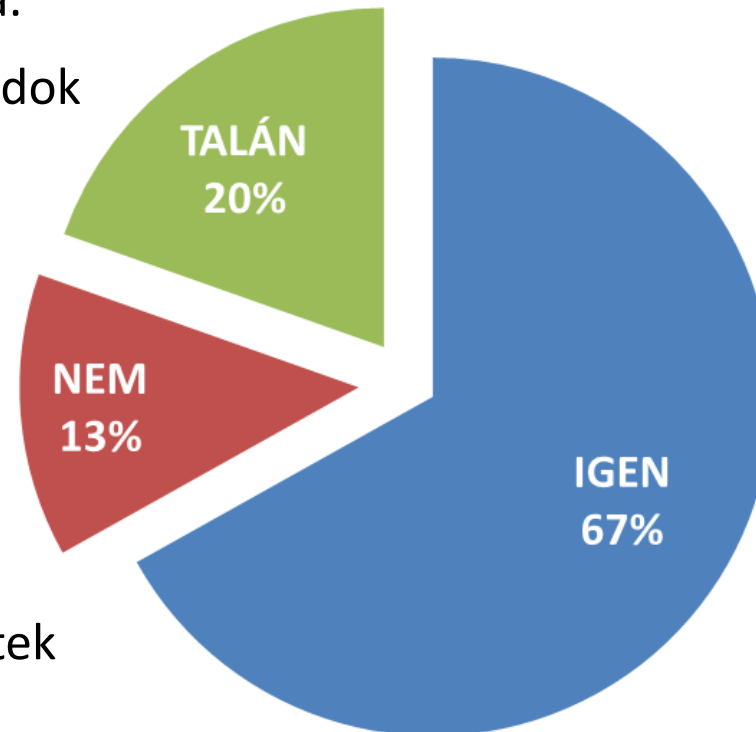
„Majd lehet, hogy szükségem lesz rá.”

„Ha lesz olyan könyv, amit nem tudok papír alapon megszerezni, akkor tervezem használni.”

„Nem szeretek gépről tanulni.”

„Jobban szeretem a kézzel fogható könyveket.”

„Azért nem, mert jobban szeretek rendes könyvből tanulni.”

„Olcsóbb megoldásnak tartom.”

„Költséghatékonyság”

„Bárhonnan elérhető.”

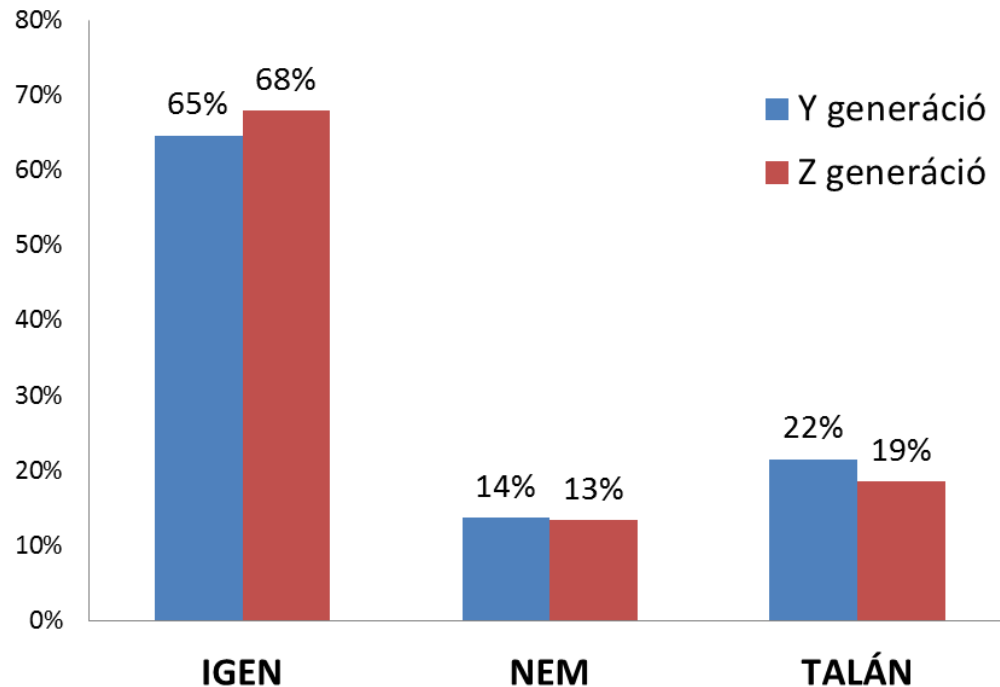
„Nem kell magammal hordani a nehéz könyveket.”

„Egyszerűbb keresési lehetőség, kisebb tömegű, mindig kéznél.”

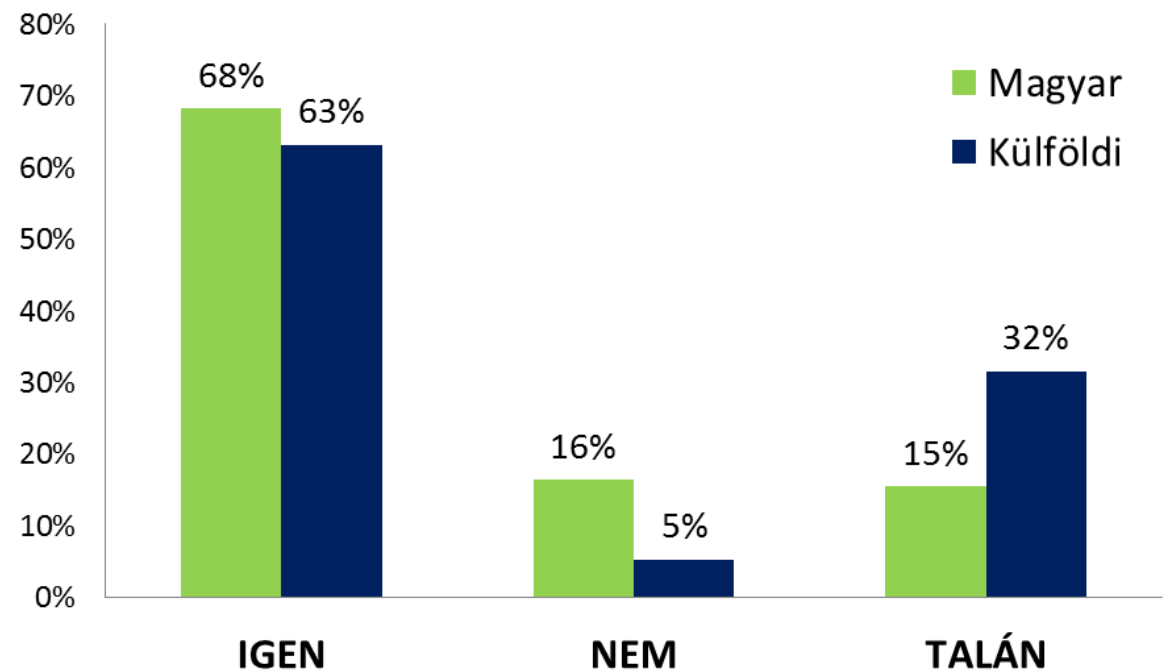
Néhány érdekes kérdés

Érdekes kérdés; van különbség a válaszok között...?

Szeret(ne) online könyvből tanulni?
(generációk szerint)

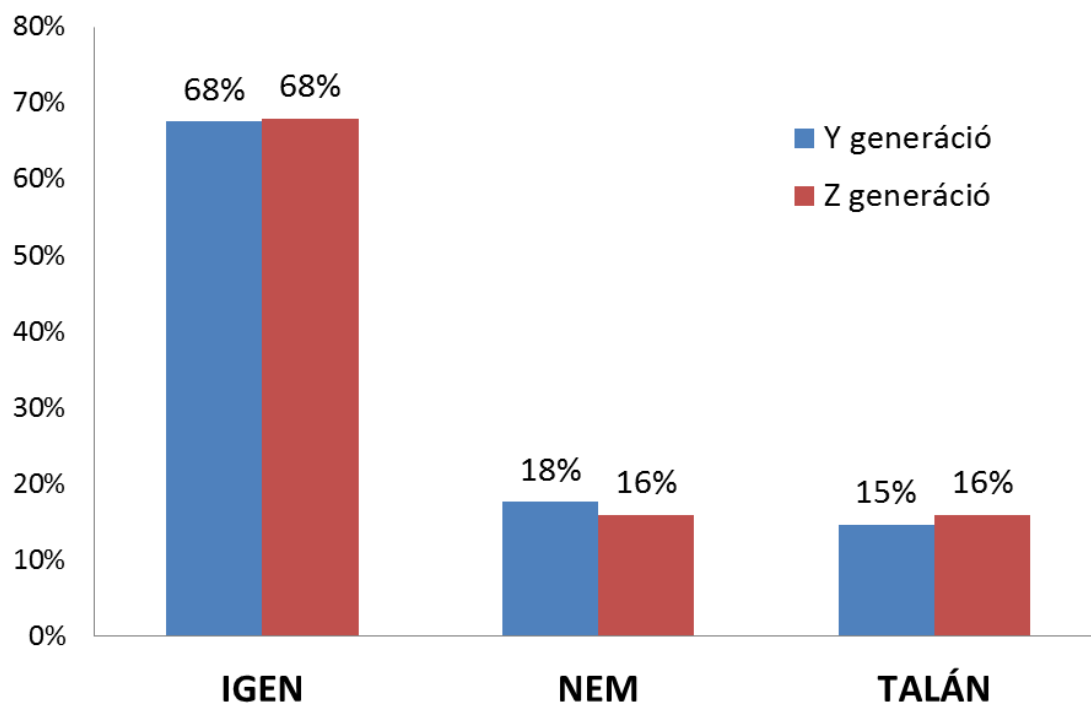
Szeret(ne) online könyvből tanulni?
(nemzetiség szerint)

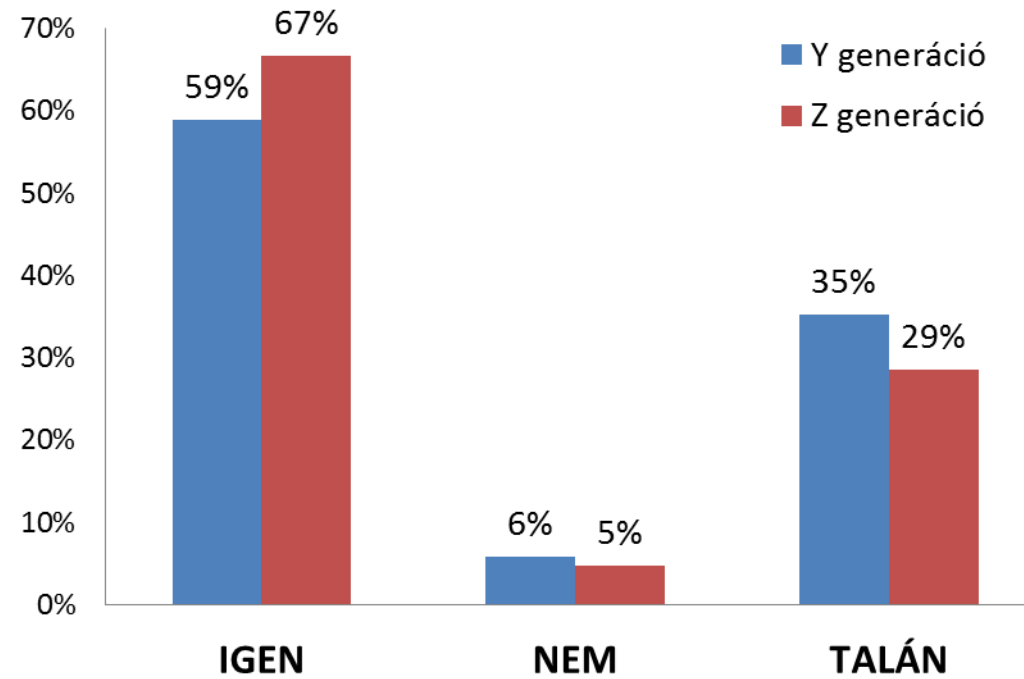
Néhány érdekes kérdés

Érdekes kérdés; van különbség a válaszok között...?

Szeret(ne) online könyvből tanulni?
(magyar hallgatók)

Szeret(ne) online könyvből tanulni?
(külföldi hallgatók)

Néhány érdekes kérdés

Naomi S. Baron led a team that asked more than 300 college students in the United States, Slovakia, Japan and Germany how they preferred to read in 2010 and 2013.

„Physical books were the choice of 92% of the respondents, who selected paper over an array of electronic devices.”

"I believe that the possibility and likelihood of distraction is too high when it comes to online learning tools like textbooks"

"When I asked what they don't like about reading on a screen — they like to know how far they've gone in the book," Baron said. "You can read at the bottom of the screen what percent you've finished, but it's a totally different feel to know you've read an inch worth and you have another inch and a half to go."

Felhasznált irodalom

Lencsés Ákos: E-könyvek konzorciális beszerzése [előadás]

<https://kifu.videotorium.hu/en/recordings/21099/e-konyvek-konzorcialis-beszerzese-e-konyvek-megjelenese-az-eisz-nemzeti-programban>

Dér Ádám, Lencsés Ákos: Az EISZ Nemzeti Program szerepe a könyvtárak külföldi szakirodalommal való ellátásában
Tudományos és Műszaki Tájékoztatás 64, 5. sz. (2017): 241–246

Jiří Jirát: Elsevier Evidence Based Selection (EBS) at University of Chemistry and Technology, Prague
[prezentáció előadva: 22th March 2016], 17. Dia

Generációk felosztásának alapja: https://hu.wikipedia.org/wiki/Gener%C3%A1ci%C3%B3s_marketing

Michael Schaub: 92% of college students prefer print books to e-books, study finds

<http://www.latimes.com/books/jacketcopy/la-et-jc-92-percent-college-students-prefer-paper-over-pixels-20160208-story.html>

[Minden online forrás elérhető volt 2018.10.08-án]

Köszönöm a figyelmet!

Ruttkay Szilvia

Beszerzési Osztályvezető

ruttkay.szilvia@semmelweis-univ.hu